

UPPGIFT: Jämför likheter och skillnader i orsakerna till de amerikanska och franska revolutionerna.

I denna essä kommer likheter och skillnader mellan den franska respektive den amerikanska revolutionen att behandlas. Till att börja med kommer likheter såsom missnöjdhet med skattesystemet och det faktum att de båda revolutionerna påverkas starkt av ett, i tidsenlig anda, frihetstänk, analyseras. Därefter kommer skillnader i form av hur fullständigt olika samhällssystem som råder opposition till revolutionärerna samt skillnaden mellan missnöjet efter missväxten i Frankrike respektive ”överflödet” i Amerika att tas upp.

Men innan vi kan börja analysera likheter och skillnader mellan de båda revolutionerna krävs en kort genomgång av de bådats utgångsförutsättningar. Den franska staten hade länge varit stagnerad och all makt låg hos regenten. Detta väckte, allt eftersom tiden gick, ett ökat missnöje bland befolkningen som till slut ledde till att situationen blev helt ohållbar.

I Amerika, däremot, levde kolonister som alla kommit dit för någorlunda liknande orsaker – ofta för att slippa religionsförtryck i hemlandet, eller för att undkomma vissa skatter. Kolonierna präglades av frihetsönskan, men allt eftersom Storbritannien, som ”ägde” kolonierna började ta ut allt högre skatter för det som kolonisterna åstadkom, så växte sig missnöjet större och större, tills det även där stod klart att situationen blivit fullkomligt ohållbar.

Frankrike låg, efter hundraårskriget, sjuårskriget och efter att ha krigat mot England i den Amerikanska revolutionen illa till ekonomiskt. Krig är dyra företeelser och kungen behövde desperat pengar. Detta tänkte han, går ju jättesmidigt att fixa genom skatter. Därför krävde han in skatter, inte bara från de som alltid betalat skatter – bönder och borgarna – utan även från adeln. Adeln i sin tur tyckte att det var en riktigt dålig idé för de hade ju aldrig behövt betala skatter tidigare. Således försökte de ”knuffa ner” skatterna, för att själva slippa,

till bönderna och borgarna. Självfallet tyckte inte bönderna och borgarna om att tvingas att betala ÄNNU mer än vad de redan gjorde. Sociala oroligheter var nu ett faktum och kungen har lyckats få ALLA att bli missnöjda – även adeln.

Även i de amerikanska kolonierna blev skatterna ett problem. Britterna beskattade kolonisterna hårt, vilket väckte en känsla av att vara gödkor hos kolonisterna. – de gav och gav Storbritannien utan att få det minsta lilla tillbaka, inte ens medsittande i parlamentet. Missnöjet var stort och ledde till bland annat svarthandel för att inte behöva skatta till ett land där de inte ens får sitta med i parlamentet. Inför de båda revolutionerna fanns alltså ett starkt missnöje, samt en känsla av att bli utnyttjade.

En annan likhet är den att de båda revolutionerna gick av stapeln vid ungefär samma tid. Detta syns på så sätt att man tydligt kan se hur de samtida frihetsvärderingarna spelade en avgörande roll i båda revolutionerna. Frankrike var starkt katolskt, med en kyrka som inte ifrågasattes. Men så kommer de nya upplysningsidéerna och personer som Voltaire började ifrågasätta kyrkans fullkomlighet. Han förespråkade religionsfrihet och helt enkelt friheten att tänka själv. I och med detta ifrågasatte han även kungen som ju var utnämnd av Gud. – makt. De nya idéerna börjar alltså komma. I Frankrike var även Rousseau aktiv, med sitt ifrågasättande av de två övre stånden (**Kung**, adel, präster). Han menade att en kung omöjligt ensam kan skapa en nation utan en nation måste bygga på medborgarna. Detta kan tyckas vanligt. Men vi måste betänka att det under den här tiden var radikala åsikter. Att ifrågasätta maktinnehavaren?! Får man ens göra det?

Även kolonierna i Amerika påverkades start av tiden anda och nytänk, och det passade dem bra! Det var ju just viljan till frihet som fått deras förfäder/dem att flytta till Amerika. De ville ha rätt att tycka, tänka och känna precis som de själva ville och nr deras konstitution senare skapades byggde den i stor grad på Montesquieus maktdelningsprinciper där makten är fördelad mellan en

dömande, en beslutande och en genomförande makt, Detta var precis som nytänkandet i Frankrike, stort och nytt!

För att istället fokusera mer på skillnaderna mellan de båda revolutionerna börjar vi med att gå in på de enormt skilda samhällssystemen. I Frankrike fanns en, om än i slutet svag och illa omtyckt Kung. Det fanns även adel och präster med mycket makt. Och sist, men inte minst (i antal) fanns borgarna och bönderna. Dessa olika klasser delades in i tre stånd där **det första var Kungen, det andra bestod av präster och adel**, och där det tredje ståndet bestod av "resten". "Resten" i det här fallet kunde vara allt från utbildade bänder till rika handelsmän. Alltså var befolkningsvariationen oerhört stor. Det faktumet innebär helt andra förutsättningar än de som rådde i kolonierna. Där kom alla från samma bakgrund och var således en betydligt mer homogen skara än den franska befolkningen. De hade således ett "försprång" när det gäller att få med alla på samma linje, eftersom de i stor utsträckning redan hade likadana förutsättningar, önskningar och vilja.

Till skillnad från Frankrike, som leddes av en monark, fanns ingen riktig ledare hos kolonierna. Åtminstone inte på plats. Istället lydde de under vad Storbritannien sa åt dem, eftersom det ju ursprungligen var britten som ägde kolonierna. Inte heller eftersträvade de en kung, utan ville istället utropa en republik, men en ledare som blir VALD och inte på obegränsad tid.(Förmodligen hade de den romerska republiken som förebild, de döpte till och med saker som senaten och så vidare, efter romerska företeelser). Men det är här som skillnaden mellan revolutionerna på sätt och vis övergår till att vara en likhet. Fransmännen var ju trötta på sin inkompetente kung och ville bli av med honom. De ville inte heller ha någon ny kung, utan eftersträvade även de någon sorts förändring. Det här är ett typexempel på hur invecklade vissa frågeställningar kan vara, med två svar samtidigt.

Men för att återgå till olikheterna i samhällssystemen, så bör även nämnas att, trots att de blivande amerikanerna till synes är en homogen grupp med liknande värderingar, det definitivt inte bör påstås att ALLA var emot britterna och ville revoltera – tvärtom fanns det en stor opposition till revolutionärerna samt en hög andel civila, (som visserligen förr eller senare tog parti i många fall). Trots detta är det ändå en stor skillnad mellan samhällssystemen, där kyrkans, kungens och adelns makt tar en plats i Frankrike på ett sätt som inte existerar hos de amerikanska kolonisterna.

Ytterligare en skillnad är den att det i Frankrike, nära inpå en den stundande revolutionen hade varit missväxt flera år i rad, vilket trissade upp matpriserna och ledde till hungersnöd. Detta ökade den sociala oron ytterligare. För kolonisterna fanns över huvud taget inte detta problem, utan de sociala oroligheterna kan snarare sägas bero delvis på det motsatta – ett sätt intill överflöd som de inte ville dela med sig av till britterna via skatter utan de vill få behålla hela vinsten själva. (Särskilt eftersom, som jag redan förklarat, de inte ens får sitta med i parlamentet, trots att de betalade skatter)

Det finns alltså många parametrar att väga in. Ett historiskt skeende ÄR inte okomplicerat och det finns inte alltid raka svar på frågan. Men trots det anser jag att vissa likheter och skillnader går att urskilja. Det jag kommit fram till i den här essän är att likheterna är ogillandet av beskattningen samt tidsandan och olikheterna är hur samhällssystemen ser ut samt skillnaden mellan hungersnöden i Frankrike och ”överflödet” hos kolonisterna. Samtidigt kämpar de mot ett liknande mål. Och det faktum att många fransmän inspirerats av att det faktiskt varit möjligt för amerikanerna, strax innan, att åstadkomma det de strävar efter (åtminstone i viss utsträckning) ger ytterligare perspektiv på hur revolutionerna är kopplade till varandra på olika sätt.

Slutligen, går det att förutspå en revolution? Nja, ingen kan veta säkert, men efter att ha studera dessa båda revolutioner står det klart att det både fanns gemensamma nämnare – som ett stort missnöje hos folket och liknande idéer – samtidigt som det även, och detta gäller alla revolutioner, finns vissa orsaker som är specifika och viktiga för landet ifråga. I fallet om den franska revolutionen kan hungersnöden räknas som en sådan orsak, medan vi i den amerikanska kan se viljan att ”bli fria” från Storbritannien och skapa ett eget land som en sådan. Det är alltså några huvudsakliga likheter och skillnader mellan de franska och amerikanska revolutionerna.